

Aanvullende module

Leefstijlmonitor Bewegen, Ongevallen en Gehoorschade 2025

Onderzoeksdocumentatie

Auteurs:

Frank Engelen (CBS)

Geert Gommans (CBS)

Christianne Hupkens (CBS)

Anouk Roberts (CBS)

Marleen Wingen (CBS)

Marieke Hiemstra (RIVM)

Rosemarijn Boekee (RIVM)

Inhoudsopgave

1.	Steekproefontwerp	3
1.1	Randvoorwaarden	3
1.2	Doelpopulatie	5
1.3	Incentive	5
1.4	Doelgroepgerichte optimalisatie	6
1.5	Steekproeftrekking en -bewerking	9
1.6	Van herbenaderbare cawi-nonrespons naar cati- en capi-uitzet	10
2.	Vragenlijstontwerp.....	11
3.	Benaderingsstrategie	13
3.1	Waarneemstrategie	13
3.2	Brieven en folder	15
3.3	Verhuizers	16
3.4	Dataverzameling in de Bijlmer en op de Waddeneilanden	17
4.	Uitvoering veldwerk	18
4.1	Aanpassingen onderzoeksopzet	18
4.2	Veldwerkresultaten	18
5.	Bijlage I – Benaderingsstrategie	26
5.1	Benaderingsstrategie internetwaarneming	26
5.2	Benaderingsstrategie aan-huis waarneming	26

1. Steekproefontwerp

Voor de LSM 2025 wordt een steekproefontwerp opgesteld. Binnen het CBS is het team Opleidingen, Berichtgeverscommunicatie en Steekproeven (DOS) van de directie Dataverzameling (DVZ) verantwoordelijk hiervoor.

1.1 Randvoorwaarden

Bij het ontwerp van het onderzoeksdesign is uitgegaan van de volgende randvoorwaarden.

1. Het veldwerk wordt doorlopend uitgevoerd. De veldwerkperiode van iedere module loopt steeds één heel kalenderjaar. In januari van elk nieuw jaar schakelen de vragenlijsten qua inhoud over naar de nieuwe module. Het veldwerk van de module Bewegen, Ongevallen en Sport wordt uitgevoerd in januari tot en met december 2025.
2. De waarnemingstrategie bestaat uit internetwaarneming, mogelijk gevolgd door aan-huis (capi) herbenaderingen van de internet non-respons, afhankelijk van het al dan niet doelgroepgericht uitgedund worden van een steekproefpersoon.
3. Steekproefpersonen ontvangen een anschrijfbrief en een folder met het verzoek om de vragenlijst via internet in te vullen. In de brief zijn een gebruikersnaam en een wachtwoord opgenomen. Daarnaast wordt in de anschrijfbrief ingegaan op het doel van het onderzoek. Degenen die naar aanleiding van de anschrijfbrief niet responderen krijgen maximaal twee keer een rappelbrief. De anschrijfbrieven en rappelbrieven worden verstuurd volgens het bezorgmodel niet kritische post (48/72-uurs) van PostNL. Personen die naar aanleiding van één van de brieven via het CBS-Contact Center hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek, worden niet als potentieel voor de aan-huis waarneming aangewezen.
4. Vanaf uitvoeringsjaar 2019 is voor het eerst een doelgroepgerichte herbenadering van cawi non-respondenten toegepast. Dit houdt in dat de doelpopulatie op basis van geschatte responskansen wordt opgedeeld in groepen. Cawi non-respondenten uit groepen met een hoger responspercentage via cawi zullen een kleinere kans krijgen om door te stromen naar de capi herbenadering. Het uiteindelijke doel is een zoveel als mogelijk gelijk responspercentage over alle modes van waarneming voor elke doelgroep. Dit leidt tot vermindering van spreiding in responskansen door minimalisatie van de variatiecoëfficiënt (gegeven het beschikbare budget) van de responskansen, wat een maat is voor de representativiteit van de respons ten opzichte van de populatie. Dit wordt gedaan met door CBS geschreven programmatuur, waarmee binnen een gesteld budget een optimaal steekproefontwerp gemaakt kan worden. Deze werkwijze zal ook voor het uitvoeringsjaar 2025 worden toegepast.
5. De doelpopulatie verschilt per jaar, afhankelijk van het thema van de betreffende module. De doelpopulatie voor de module Bewegen, Ongevallen en Sport (2025) bestaat uit de in Nederland woonachtige personen van 0 jaar of ouder die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, en personen die niet zijn geregistreerd als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) worden voor geen enkele module in dit onderzoek benaderd.
6. Voor ieder uitvoeringsjaar wordt een steekproefontwerp gemaakt op basis van de doelpopulatie en de op dat moment beschikbare responsrealisaties. Voor de LSM 2025 worden de responsrealisaties van meerdere jaren LSM gebruikt, in het bijzonder die van de LSM 2023 (op basis van een overeenkomstige doelpopulatie).

7. Het gewenste aantal te behalen responsen per uitvoeringsjaar bedraagt 10.000 personen. Er is sprake van een inspanningsverplichting, waarbij het steekproefontwerp wel zodanig wordt opgezet dat de linkergrens van het 95%-betrouwbaarheidsinterval om het verwacht aantal responsen ten minste 10.000 is. Bij tegenvallende veldwerkresultaten wordt in overleg met het RIVM gezocht naar mogelijkheden voor herstel. De eventuele meerkosten die daarmee zijn gemoeid worden gelijkmatig verdeeld over het CBS en RIVM (50-50), waarbij geldt dat het CBS bereid is om maximaal €10.000 bij te dragen per jaargang van de LSM.
8. Voor jaargang 2025 is een oversampling naar leeftijdsklasse afgesproken zodanig dat er naar verwachting 1.550 responsen in elke van de leeftijdsklassen 0 tot en met 11 jaar en 12 tot en met 17 jaar worden gerealiseerd. Bij het steekproefontwerp zullen deze wensen als eisen worden behandeld, maar er zal niet op worden gemonitord of gestuurd.
9. Voor de Leefstijlmonitor wordt een personensteekproef getrokken.
10. De steekproef voor iedere module/uitvoeringsjaar wordt in 12 porties uitgezet. Het veldwerk wordt doorlopend uitgevoerd. Dit betekent dat de aan-huis herbenadering van cavi non-respondenten uit november en december van jaar x in respectievelijk januari en februari van jaar x+1 wordt uitgevoerd. Door het verschil in doelpopulatie tussen de waarneming voor jaar x en jaar x+1, ontstaat er jaarlijks een inschakeleffect, waarvoor in het steekproefontwerp zal worden gecorrigeerd.
11. De steekproeven worden verrijkt met telefoonnummers. Voor het verrijken van de steekproeven met telefoonnummers worden externe partners ingeschakeld.
12. Om de respons te verhogen worden conditionele kansincentives ingezet. Concreet maken respondenten kans op het winnen van een VVV Cadeaukaart ter waarde van € 300,- of een Apple Watch, indien de vragenlijst volledig is ingevuld. Bij voorgaande jaargangen van LSM (2015-2022) werd nog gebruik gemaakt van een onconditionele incentive in de vorm van een VVV Cadeaukaart ter waarde van € 5.
13. CBS, RIVM en de partijen uit het Consortium die inhoudelijk bij het betreffende onderwerp betrokken zijn, stellen in overleg de inhoud van de vragenlijsten en de vraagformuleringen vast. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met eventuele eerder gebruikte vraagformuleringen van zowel het CBS als eigen onderzoeken van de partijen.
14. Voor LSM 2025 is uitgegaan van maximaal 120 uur vragenlijstontwerp en maximaal 80 uur vragenlijstbouw. In overleg tussen CBS, RIVM en de partijen uit het Consortium wordt op basis van de informatiebehoefte afgestemd of de gevraagde wijzigingen naar inschatting van het CBS passen binnen deze uren.
15. Bij het ontwikkelen en programmeren van de vragenlijsten wordt gebruik gemaakt van de CBS-huisstijl, waarin onder andere de kleurstelling, lettertypes en de gebruikte navigatieknoppen zijn vastgelegd. Het introductiescherm met de introductieteksten en het eindscherm met de verzendfunctie behoren tot de standaardonderdelen van de vragenlijst evenals de non-responsopties (bij de aan-huis waarneming). Een ingevulde vragenlijst wordt pas door het CBS gekwalificeerd als respons als de vragenlijst volledig is ingevuld en door middel van de verzendknop aan het CBS is verzonden. Onvolledig ingevulde of niet verzonden vragenlijsten worden niet als respons geteld en niet ter beschikking gesteld.
16. De gemiddelde vragenlijstduur is maximaal 30 minuten bij de aan-huis waarneming. Deze vragenlijstduur wordt vastgesteld conform de daarvoor bij CBS toegepaste methode.
17. Het CBS stelt communicatieproducten (aanschrijfbrief, rappelbrieven, folder en een webpagina op de CBS website) samen, waarin staat dat het CBS en RIVM samenwerkingspartners zijn in het onderzoek. De producten bestaan veelal uit standaard inhoud, gebaseerd op CBS-beleid, experimenten en expertise. Daarnaast bevatten de producten onderzoek-specifieke teksten. De onderzoek-specifieke teksten behoeven de uitdrukkelijke goedkeuring van de beide partijen. De bestaande aanschrijf- en rappelbrieven

van LSM, die door CBS en RIVM gezamenlijk zijn opgesteld, worden als uitgangspunt gebruikt. Daarnaast wordt geprobeerd, de verschillende brieven zoveel als mogelijk overeenkomstig te laten zijn aan die van de Gezondheidsenquête, zowel qua inhoud als qua onderwerp om daarmee de deelnamebereidheid voor LSM zoveel als mogelijk gelijk te maken aan die van de Gezondheidsenquête.

18. Vanwege de onafhankelijke identiteit van het CBS worden communicatieproducten enkel ondertekend door de Hoofddirecteur Dataservices, Research en Innovatie (DRI) van het CBS en wordt enkel het logo van het CBS opgenomen.
19. De brieven aan respondenten worden afgesloten met een privacy- en gegevensverklaring. Deze verklaring is zowel juridisch als experimenteel getoetst. Ook wordt hierin verwezen naar de verrijkingsdata. Hiermee is de doelbinding gewaarborgd. De inhoud van de privacy- en gegevensverklaring staat vast.
20. Interviews worden afgenomen in de Nederlandse taal.
21. Bij de benadering van kinderen worden conform CBS-beleid de volgende richtlijnen gevolgd: voor kinderen onder de 12 jaar wordt uitgegaan van beantwoording van de vragen door de ouders of verzorgers (proxy beantwoording). Voor kinderen van 12 t/m 15 jaar wordt toestemming gevraagd aan de ouders of verzorgers en wordt de vragenlijst vervolgens door de kinderen zelf ingevuld. Kinderen van 16 jaar of ouder vullen de vragenlijst zelf in zonder dat toestemming van de ouders of verzorgers noodzakelijk is.
22. Alle (nieuwe) interviewers die worden ingezet krijgen een instructie via E-Learning, een schriftelijke handleiding en een factsheet. Daarnaast zijn alle interviewers specifiek getraind in het verkrijgen van medewerking van respondenten.
23. Op de CBS-website komt informatie over dit onderzoek voor respondenten. Tevens zijn medewerkers van het CBS Contact Center Inbound (CCI) geïnstrueerd, zodat zij vragen van respondenten kunnen beantwoorden en hen op weg kunnen helpen waar nodig.
24. De verzamelde data wordt na afloop gewogen. De weegfactoren worden samen met verrijkingen uit registers aan het definitieve bestand toegevoegd.
25. Het RIVM ontvangt maandelijks een voortgangsoverzicht met daarin de veldwerkresultaten per mode en totaal, de veldwerkresultaten naar leeftijd, het aandeel afgebroken interviews naar device voor de cawi-waarneming en de vragenlijstduur naar mode. Ook wordt een gewogen responspercentage berekend, dat rekening houdt met de insluitgewichten van de verschillende steekproefstrata en met de doelgroepgerichte uitdunning na de cawi-waarneming.

1.2 Doelpopulatie

De doelpopulatie van de Leefstijlmonitor (LSM) bestaat in 2025 uit alle in Nederland woonachtige personen die deel uitmaken van een particulier huishouden. Dit wordt geoperationaliseerd als alle personen die zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP), die 0 jaar of ouder zijn op de eerste dag van de maand waarin CAWI-waarneming start en die niet behoren tot de institutionele bevolking (i.e. personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen). De peildatum voor de populatieaantallen in dit ontwerp is 1 april 2024.

1.3 Incentive

Het onderzoek bestaat uit internetwaarneming (CAWI) gevolgd door een doelgroepgerichte face-to-face (CAPI) waarneming. Net als afgelopen jaar zal ook in 2025 een conditionele kansincentive worden ingezet, waarbij respondenten kans maken op het winnen van VVV Cadeaukaarten ter waarde van € 300,- of een Apple Watch, indien de vragenlijst volledig is

ingevuld. Eén op de 2.000 steekproefpersonen wordt in de steekproeven aangemerkt als winnaar. Naar verwachting worden 6 prijzen daadwerkelijk gewonnen.

1.4 Doelgroepgerichte optimalisatie

Met ingang van 2025 zal de CAWI-nonrespons doelgroepgericht CAPI-herbenaderd worden. In voorgaande jaren werd er ook via CATI herbenaderd, maar mede gezien het wegvallen van één van de telefoonnummerleveranciers en een resulterende kleinere bijdrage van CATI, is besloten om geen CATI in te zetten in 2025. De doelpopulatie wordt, net als voorheen, opgedeeld in groepen die verschillende herbenaderstrategieën ondergaan: groepen met een goede CAWI-respons zullen minder of niet worden herbenaderd en groepen met een slechtere CAWI-respons juist meer. Het doel is om een betere representativiteit van de respons ten opzichte van de populatie te verkrijgen door een verkleining van de spreiding in responskansen. De variatiecoëfficiënt van de responskans is hier een maat voor.

Bij de opdeling van de doelpopulatie in subgroepen is gebruik gemaakt van drie variabelen: een herkomstvariabele die Nederlanders van personen met een migratieachtergrond onderscheidt (met de “nieuwe” herkomstindeling); het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ingedikt in kwintielen met onbekende inkomens in de laagste categorie; en een indikking van leeftijd in acht categorieën (0-11 jaar, 12-17, 18-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-74, en 75+). De uitkruising van deze variabelen verdeelt de doelpopulatie in tachtig groepen. In tegenstelling tot 2023 en de jaren daarvoor, wordt er vanaf 2024 gebruik gemaakt van de nieuwe herkomstvariabele bij de steekproeven voor de LSM. Dit betekent dat personen geboren in het buitenland en met twee ouders geboren in Nederland nu als migrant worden gezien, terwijl dat niet het geval is bij de oude herkomstindeling.

De uitkruising van de variabelen herkomst, inkomen en leeftijd verdeelt de doelpopulatie in tachtig groepen. Op basis van realisaties uit 2021 en 2023 van de LSM zijn schattingen gemaakt van de verhoudingen van kansen op (non)respons per groep. Een complicatie is het gebruik van de nieuwe herkomstindeling en een andere is de sinds 2024 aangepaste incentivestrategie¹. De aanpassingen voor de responskansen op basis van de nieuwe herkomstindeling worden als volgt bepaald. De nieuwe herkomstindeling wordt voor de respondenten uit 2021 en 2023 bepaald en aan hand van de nieuwe indeling worden direct responskansen geschat. In principe zou hierbij rekening gehouden moeten worden met verschillende insluitkansen, omdat personen zonder migratieachtergrond volgens de oude indeling mogelijk met andere fracties zijn herbenaderd dan personen met migratieachtergrond volgens de oude indeling, terwijl beide type personen nu deel uit kunnen maken van dezelfde groep personen met migratieachtergrond. De groep personen die verandert van migratieachtergrond tussen de oude en nieuwe indeling is echter zo klein dat er niet gecorrigeerd wordt voor de verschillen in de herbenaderfracties. Er wordt aangenomen dat de verschillen tussen de incentivestrategieën klein zijn en hier wordt niet apart voor gecorrigeerd.

De daadwerkelijke kansen per groep zijn daarna geschat door de relatieve kansen te schalen naar verwachtingen op populatieniveau. De CAWI-responskans op populatieniveau is in overleg met de projectleider en de accountmanager ingeschat op 35,0% en de CAPI-responskans op 23,0% (bij herbenadering zoals in 2023). De geschatte responskansen op populatieniveau voor 2025 kunnen afwijken van deze kansen als er bepaalde groepen meer of minder (her)benaderd gaan worden, vanwege de oversampling en/of de doelgroepgerichte herbenadering. De

¹ Voorheen kon een conditionele incentive met kans op een iPad of VVV Cadeaukaarten ter waarde van €400,- gewonnen worden en nu een conditionele incentive met kans op een SmartWatch of VVV Cadeaukaarten ter waarde van €300,-.

responskansen zijn enigszins conservatief geschat vanwege over het algemeen teruglopende responskansen.

Met de geschatte CAWI- en CAPI-responskansen zijn enkele clusterings / doelgroepenindelingen gemaakt. Na bestudering van de diverse indelingen, is op basis van een vergelijking van de resulterende CV-waarde, gekozen voor de indeling in tabel 1.

Tabel 1: Doelgroepen bij herbenadering van cawi-nonrespons, LSM 2025

	Huishoudens- inkomen	Leeftijdsbereik							
		0-11	12-17	18-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+
personen met migratieacht.	kwint. 1 + na	4	4	1	1	2	3	6	6
	kwintiel 2	7	6	2	2	2	5	11	7
	kwintiel 3	9	8	3	5	5	8	11	10
	kwintiel 4	10	10	5	7	7	11	11	10
	kwintiel 5	10	10	6	7	8	11	11	11
personen z. migratieacht.	kwint. 1 + na	9	9	3	5	6	8	11	10
	kwintiel 2	10	9	4	6	7	9	11	10
	kwintiel 3	11	11	8	10	10	11	11	11
	kwintiel 4	11	11	9	11	11	11	11	11
	kwintiel 5	11	11	10	11	11	11	11	11

De variatiecoëfficiënt van de responskans is vervolgens geminimaliseerd onder de volgende randvoorwaarden:

- Een wens van 10.000 responsen in totaal, en de wens van 1.550 responsen in elk van de leeftijdsklassen 0-11 jaar en 12-17 jaar. Deze responswensen zijn geoperationaliseerd als de linkergrens van het 95%-betrouwbaarheidsinterval van het verwachte aantal responsen (in de desbetreffende groep); en
- Een veldwerkbudget van €382.500 en kosten van €1,38 per CAWI-element en €82,98 per CAPI-element; en
- Onderling verschillende steekproef fracties tussen de strata 0-11, 12- 17, en 18+, maar aselechte CAWI-uitzet erbinnen.

Het resultaat van de minimalisatie is een design met:

- Een CAWI-uitzet van 26.220 elementen en relatieve steekproef fracties van respectievelijk 0,557, 1,000 en 0,360 in de hiervoor genoemde oversamplingsstrata (0-11 jaar, 12-17 jaar en 18+); en
- Herbenaderfracties per mode per doelgroep zoals gegeven in tabel 2, met een totale CAPI-uitzet van 4.164 elementen.

Tabel 2: Doelgroepgerichte herbenadering; populatieaandelen, verwachte responspercentages en gewenste herbenaderfracties (allen gerekend op de uitzet), naar mode en doelgroep, LSM 2025

Populatieaandeel			Kansen		Herbenaderfracties		
			P _{CAWI}	P _{CAPI}	CAPI		
1	0,053	1	0,148	0,166	1	1,000	1
2	0,034	2	0,172	0,193	2	0,895	2
3	0,039	3	0,209	0,224	3	0,681	3
4	0,043	4	0,220	0,305	4	0,532	4
5	0,037	5	0,237	0,214	5	0,551	5
6	0,041	6	0,249	0,263	6	0,452	6
7	0,040	7	0,269	0,269	7	0,360	7
8	0,053	8	0,295	0,290	8	0,252	8
9	0,087	9	0,319	0,378	9	0,154	9
10	0,150	10	0,347	0,374	10	0,051	10
11	0,424	11	0,446	0,375	11	0,000	11
Σ	1,000	Σ	0,349	0,242	Σ	0,247	Σ

Gegeven de schattingen van de responskansen bedraagt de variatiecoëfficiënt van de responskans bij dit ontwerp 0,172. Deze variatiecoëfficiënt is berekend zonder rekening te houden met steekproef- en responsfluctuaties en zonder rekening te houden met het geheel-tallig zijn van de uitzet- en responsaantallen.

Ter illustratie van het effect van de doelgroepgerichte inzet van CAPI volgens dit ontwerp, zijn nog twee designs bepaald: het optimale design binnen dezelfde randvoorwaarden, maar met slechts één doelgroep (i.e. het best mogelijke ontwerp met aselechte herbenadering, namelijk 25,8% voor CAPI, de benchmark); en een optimaal doelgroepgericht ontwerp zonder budgetrestrictie maar met de doelgroepenindeling zoals in tabel 1 en met gelijke responswensen. Ook van deze beide scenario's zijn de variatiecoëfficiënten bepaald: deze is 0,267 voor de aselechte herbenadering en 0,131 voor de versie zonder budgetrestrictie.

Met het berekende design kunnen verwachtingen worden gegeven van uitzet- en responsaantallen per doelgroep per mode (zie tabel 3). In de praktijk gaan maandelijks **2.185** personen voor CAWI worden benaderd en zullen **347** CAWI-nonrespondenten worden herbenaderd via CAPI. Er wordt nergens gestuurd op leeftijd, dus met uitzondering van de dikgedrukte totalen zijn alle uitzetaantallen, herbenaderfracties en responskansen per stratum in tabellen 4a en 4b slechts schattingen.

Tabel 3: Verwachte uitzet- en responsaantallen, naar mode en doelgroep (afgerond), LSM 2025

Uitzetaantallen			Responsaantallen			Responstotaal		
	CAWI	CAPI		CAWI	CAPI		#	kans
1	1.165	978	1	173	162	1	335	0,288
2	757	554	2	131	107	2	238	0,314
3	866	461	3	181	103	3	284	0,328
4	1.484	609	4	327	186	4	512	0,345
5	810	337	5	192	72	5	264	0,326
6	1.047	349	6	261	92	6	353	0,337
7	943	245	7	254	66	7	320	0,339
8	1.296	228	8	383	66	8	449	0,346
9	2.703	281	9	862	106	9	968	0,358
10	3.754	122	10	1.304	46	10	1.350	0,360
11	11.396	0	11	5.083	0	11	5.083	0,446
Σ	26.220	4.164	Σ	9.149	1.006	Σ	10.155	0,387

Tabel 4a: Verwachte uitzet- en responsaantallen, naar mode en leeftijdsklasse (afgerond), LSM 2025

leeftijdsklasse	0-11 jaar	12-17 jaar	18+ jaar	Σ
CAWI-uitzet	4.116	4.054	18.051	26.220
CAWI-respons	1.458	1.483	6.208	9.149
CAPI-uitzet	431	388	3.345	4.146
CAPI-respons	154	128	724	1.006
respons totaal	1.611	1.611	6.932	10.155

Tabel 4b: Verwachte responskansen en herbenaderfracties per mode, naar leeftijdsklasse, LSM 2025

leeftijdsklasse	ongewogen responskansen		effectieve herbenaderfractie
	p _{CAWI}	p _{CAPI}	CAPI
0-11 jaar	0,354	0,357	0,163
12-17 jaar	0,366	0,331	0,152
18+ jaar	0,344	0,216	0,286
totaal	0,349	0,242	0,247

1.5 Steekproeftrekking en -bewerking

Voor de LSM worden maandelijks steekproeven getrokken uit het personensteekproefkader dat wordt gebruikt voor CBS-onderzoeken met waarnemingsbegin in 2025. Dit kader is afgeleid uit de BRP en bevat circa tien procent van de Nederlandse bevolking. De steekproeven worden getrokken volgens een gestratificeerd tweetrapsontwerp, maar in de praktijk komt deze steekproef neer op een naar gemeente gestratificeerde steekproef die bij benadering zelfwegend is.

Uit de getrokken steekproeven worden tijdens de zogeheten screening de personen verwijderd van wie de adresgegevens onvolledig of onbruikbaar zijn net als de personen wonend op een adres dat ofwel in een relevante screeningsbak voorkomt ofwel behoort tot die van de

institutionele bevolking. De relevante bakken voor LSM zijn die van alle steekproeven uit dezelfde periode en van de steekproeven van de kleinere onderzoeken uit de voorgaande twaalf maanden (naast LSM o.a. Gezo, SAM en CCO). Dit betekent dat een huisgenoot mogelijk een maand eerder of later voor deelname aan bijvoorbeeld de EBB of ODiN wordt benaderd, maar niet voor LSM of een ander 'klein' onderzoek. De adressen van alle na screening resterende personen worden in de screeningsbakken geplaatst om in de bakken zo min mogelijk selectiviteit te introduceren.

Na screening wordt de steekproef gesorteerd op leeftijd (op de eerste van de maand van CAWI-uitzet), postcode, huisnummer, etc., waarna systematisch 44,3% van de personen in leeftijdsklasse 0-11 jaar, 0,0% in leeftijdsklasse 12-17 jaar en 64,0% van de personen in leeftijdsklasse 18+ jaar worden verwijderd. Uit de resterende personen worden vervolgens systematisch 2.185 personen voor uitzet geselecteerd. Indien na de uitdunning ten behoeve van de oversampling geen 2.185 personen beschikbaar zijn, dan wordt de selectie aangevuld door systematische trekking uit de net daarvoor verwijderde personen. Om deze laatste situatie met grote waarschijnlijkheid te voorkomen, worden de steekproeven 10 procent groter getrokken dan de gewenste uitzetomvang maal de maximale relatieve steekproeffractie. Zie tabel 5 voor de uitwerking van trekking en bewerking. De insluitgewichten verhouden zich als 179 (0-11 jaar) tot 100 (12-17 jaar) tot 277 (18+).

De verrijking met telefoonnummers vindt plaats tijdens de CAWI-waarneming en alleen voor eenheden die op een bepaald moment rond het tweede rappel nog geen (non)respons hebben geleverd. Dit wordt over verschillende onderzoeken heen gecoördineerd. De voor aanvang van de waarneming geleverde eenhedenbestanden bevatten dus geen telefoonnummers. Ook is er geen sprake van extra steekproefkenmerken.

Tabel 5: Steekproefaantallen per maand, naar leeftijdsklasse, LSM 2025

leeftijdsklasse	0-11 jaar	12-17 jaar	18+ jaar	Σ
populatie (1 mei 2024)	12,0%	6,6%	81,4%	-
te trekken (vast)	-	-	-	5.624
getrokken (verwacht)	675	371	4.578	-
screeningsuitval (schatting)	4,5%	5,3%	4,2%	4,3%
beschikbaar (verwacht)	644	351	4.386	5.382
reductiefactor	0,443	0,000	0,640	0,571
na reductie t.b.v. OS (verw.)	359	350	1.579	2.308
CAWI-uitzet (verwacht/ vast)	343	338	1.504	2.185
relatieve steekproeffractie	1,31	2,34	0,846	1,00

1.6 Van herbenaderbare cawi-nonrespons naar cati- en capi-uitzet

Voor alle porties zullen na afronding van de CAWI-waarneming de aan-huis te (her)benaderen personen uit de herbenaderbare CAWI-nonrespons worden geselecteerd. Dit gebeurt volgens de standaardoperationalisering van doelgroepgerichte herbenadering bij onderzoeken met benaderstrategie CAWI-CAPI, om tot een CAPI-uitzet van **347** personen te komen.

2. Vragenlijstontwerp

Voor de LSM 2025 wordt een elektronische vragenlijst gebruikt voor de internetwaarneming (cawi) en de aan-huis waarneming (capi). De telefonische waarneming (cati) zal met ingang van 2025 komen te vervallen. Binnen het CBS is het team vragenlijstontwikkeling en -bouw (DVL) van de directie Dataverzameling (DVZ) verantwoordelijk hiervoor.

De vragenlijst is (her)ontworpen naar een omnimode design. Hierbij zijn de vragen en de lay-out voor zover mogelijk voor alle modes hetzelfde, met dien verstande dat de lay-out en de aanwijzingen voor de interviewer (capi) of respondent (cawi) per mode verschillend kunnen zijn. Het vragenlijstontwerp wordt door middel van een review en vragenlijstschema's² door de ontwikkelaar afgestemd met het RIVM en Veiligheid NL. De vragenlijst wordt in Blaise 5 geprogrammeerd, de door het CBS ontwikkelde software voor elektronische vragenlijsten.

Evenals in de LSM 2023, is in de LSM 2025 de module Bewegen, Ongevallen en Sport opgenomen. Deze module is aangeleverd door het RIVM en Veiligheid NL. De vragen van deze module bestaan uit reguliere vragen van de Gezondheidsenquête aangevuld met verdiepvragen.

In de Leefstijlmonitor 2025 zijn de volgende blokken opgenomen (SB = Standaardblok):

1. Blok Huishoudbox (SB)
2. Maatschappelijke Positie (SB)
3. Afleiding Betaald werk (SB)
4. Arbeidsuren (geen SB, maar gelijk aan GEZO 2024)
5. Module Onderwijs
 - a. Onderwijs: Blok Onderwijs (SB)
 - b. Onderwijs: Blok Actueel (SB)
 - c. Onderwijs: Blok Gevolgd en Behaald (SB)
 - d. Onderwijs: Blok Buitenland (SB)
6. Blok Soort Basisonderwijs
7. Blok Aard van het werk
8. Blok Ervaren gezondheid
9. Blok Beperkingen
10. Blok BrilHoor
11. Blok Medische consumptie
12. Blok Gehoorschade (*geheel nieuw blok!*)
13. Blok Lengte en gewicht OP
14. Blok Beweeggedrag kinderen van 0 t/m 3 jaar (*geheel nieuwe vragen!*)
15. Blok Beweeggedrag kinderen van 4 t/m 11 jaar
16. Blok Bewegen personen 12 jaar en ouder
17. Blok Sport
 - a. Sportparticipatie
 - b. Sportblessures
18. Blok Sportuitval in de afgelopen 2 jaar
19. Blok Elektrisch fietsen
20. Blok Sedentair gedrag
21. Blok Ongevallen

² Schematische weergave van een vragenlijst, waarbij de volgorde van vragen, routingvoorwaarden, tekstimputaties en afleidingen worden weergegeven, onderverdeeld in vragenblokken.

- a. Arbeidsongevallen
 - b. Verkeersongevallen
 - c. Ongeval in en om het huis
 - d. Ongeval bij vrijetijdsactiviteit
 - e. Andere ongevallen
- 22. Blok Ouders/verzorgers OP (*indien OP is jonger dan 12 jaar*)
 - 23. Blok Werving & Ras
 - 24. Blok Incentive (SB)

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vragenlijst LSM 2023 zijn:

- het opnemen van de nieuwste versie van alle standaardblokken (SB);
- het toevoegen van het blok Gehoorschade;
- geheel nieuwe invulling van het blok Beweeggedrag, vragen voor kinderen 0 t/m 3 jaar;
- geheel nieuwe invulling van de sedentair gedrag vragen in het blok Sedentair gedrag, vragen voor kinderen van 0 t/m 3 jaar;
- het doen van aanpassingen, schrappen en toevoegen van enkele vragen / antwoordopties in reeds bestaande blokken.

3. Benaderingsstrategie

3.1 Waarneemstrategie

De Leefstijlmonitor is opgezet als een doorlopend onderzoek. De waarneemstrategie bestaat uit internetwaarneming, mogelijk gevolgd door aan-huis herbenaderingen van de internet non-respons, afhankelijk van het al dan niet uitgedund worden van een steekproefpersoon.

De internetwaarneming kan op iedere dag plaatsvinden. De aan-huis benadering wordt op doordeweekse dagen en op zaterdagen of zondagen uitgevoerd. Voor de internetwaarneming wordt de standaard benaderingsstrategie toegepast, zie bijlage I (9.1), waarbij telkens twee weken tussen de (rappel)brieven wordt gelaten. Om de respons te verhogen worden conditionele kansincentives ingezet. Concreet maken respondenten kans op het winnen van VVV Cadeaukaarten ter waarde van € 300,- of een Apple Watch, indien de vragenlijst volledig is ingevuld.

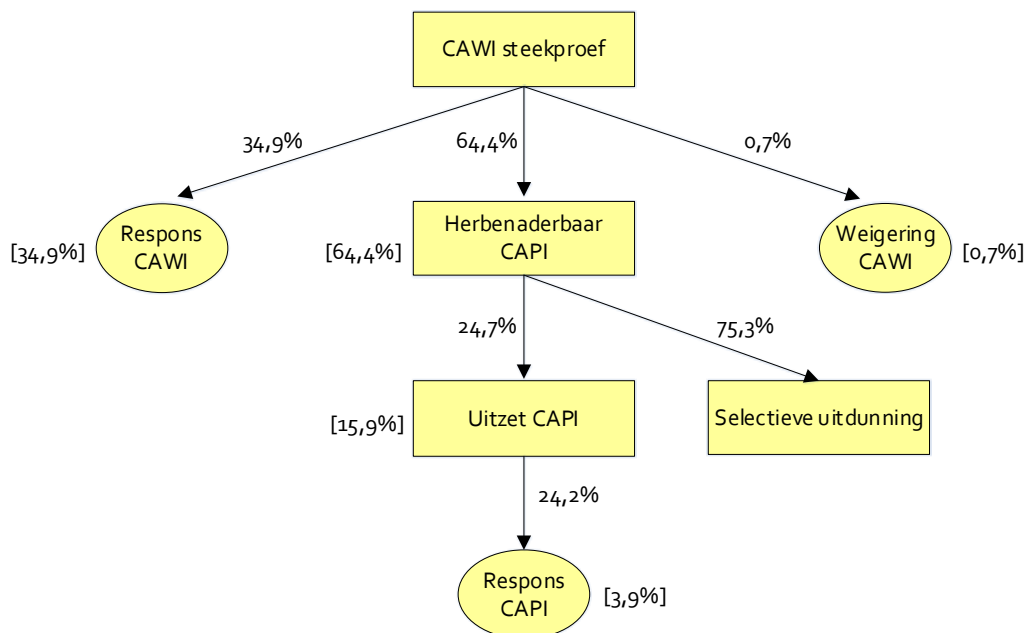
Personen die naar aanleiding van één van de brieven via de CBS-helppdesk hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek worden niet als potentieel voor de aan-huis waarneming aangewezen. Van de overige personen die niet via internet hebben gerespondeerd (herbenaderbare cawi-non-respons) wordt een selectie gemaakt die daadwerkelijk wordt herbenaderd. De steekproeven voor de aan-huis herbenadering worden daarnaast zodanig uitgedund, dat iedere maand een zelfde aantal adressen wordt aangeboden aan de aan-huis waarneming.

Op het moment dat de herbenaderingsporties worden geprepareerd, wordt voor respondenten de mogelijkheid afgesloten om de vragenlijst via internet in te vullen. Hiermee wordt voorkomen dat respondenten gelijktijdig via internet dan wel aan-huis reageren.

Personen die in aanmerking komen voor herbenadering door capi, worden aan-huis herbenaderd. De aan-huis benadering start niet meteen na afloop van de internetbenadering. Dit komt doordat de toewijzing van adressen aan aan-huis interviewers maandelijks plaatsvindt. Ongeveer halverwege elke maand vindt deze toewijzing ten behoeve van waarneming in de erop volgende maand plaats. De afsluiting van de internetwaarneming is zo goed als mogelijk afgestemd op de datum waarop de toewijzing naar interviewers plaatsvindt. De benaderingsstrategie voor de aan-huis benadering wordt weergegeven in bijlage I (9.2).

In figuur 1 wordt de waarneemstrategie schematisch weergegeven. Per benaderingsstap is de geschatte responskans vermeld, waarbij zowel de responskans is vermeld uitgaande van de betreffende deelsteekproef (zonder vierkante haken) als van de uitgezette cawi-steekproef (tussen vierkante haken). Voor de LSM 2025 worden de responsrealisaties van meerdere jaren LSM gebruikt, in het bijzonder die van de LSM 2023 (op basis van een overeenkomstige doelpopulatie).

Figuur 1: Waarneemstrategie, LSM 2025

Uit figuur 1 is de totaal te verwachten responskans berekend op basis van de onderscheiden benaderingsstappen. Tabel 6 geeft de responskans per benaderingsstap en de cumulatieve responskans op de uitgezette steekproef.

Tabel 6: Responskans per benaderingsstap en totale responskans, LSM 2025

Benaderingsstap	Respons
Cawi	0,349
Capi	$0,644 \times 0,247 \times 0,242 = 0,039$
Totaal	0,388

Uit tabel 6 blijkt dat naar verwachting 38,8 procent van de uitgezette steekproef tot respons leidt. Het totale verwachte cawi-responspercentage bedraagt 34,9%. Het verwachte responspercentage op de aan de aan-huis waarneming aangeboden steekproef bedraagt 24,2%.

In figuur 2 wordt de benaderingsstrategie schematisch weergegeven. Uit het design van 2024 stromen herbenaderingsporties door naar 2025 (porties in rood). Vanaf 1 januari 2025 wordt de vragenlijst ingezet van de module Bewegen, Ongevallen en Sport. Dat wil zeggen dat steekproefpersonen die in een steekproefportie zitten die start ná 1 januari 2025, benaderd gaan worden met de vragenlijst behorende bij de module Bewegen, Ongevallen en Sport. Vanaf 1 januari 2026 wordt weer de vragenlijst ingezet van de module Roken, Alcohol en Druggebruik. Dat wil zeggen dat steekproefpersonen die in een steekproefportie zitten die start ná 1 januari 2026, benaderd gaan worden met de vragenlijst behorende bij de module Roken, Alcohol en Druggebruik, de porties aangegeven met blauw in figuur 2.

Figuur 2: Schematische weergave van de benaderingsstrategie, LSM 2025

Doelpopulatie:		15+ —>	0+ —>													15+ —>	0+ —>
		Vragenlijst 2024						Vragenlijst 2025									
Maand:		Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb
Portie:	202411	cawi	capi	capi													
	202412		cawi		capi												
	202501			cawi		capi											
	202502				cawi		capi										
	202503					cawi		capi									
	202504						cawi		capi								
	202505							cawi		capi							
	202506								cawi		capi						
	202507									cawi		capi					
	202508										cawi		capi				
	202509											cawi		capi			
	202510												cawi		capi		
	202511													cawi		capi	
	202512														cawi		capi
	202601															cawi	
	202602																cawi

Indien horizontaal gekeken wordt, wordt duidelijk welke modes bij eenzelfde steekproef horen. Dus cawi in januari wordt gevolgd door een herbenadering via capi in maart. Tevens wordt aangegeven welke vragenlijst bij welke portie gebruikt dient te worden.

3.2 Brieven en folder

Voor het uitvoeren van de benaderingsstrategie worden de aanschrijf- en rappelbrieven uit (2023 en) 2024 als basis gebruikt, met dien verstande dat in 2025 de brieven voor respondenten jonger dan 12 jaar ook weer gebruikt zullen worden, omdat de doelpopulatie in 2025 veranderd in respondenten van 0 jaar of ouder. Daarnaast wordt geprobeerd de verschillende brieven zoveel als mogelijk overeenkomstig te laten zijn aan die van de Gezondheidsenquête zowel qua inhoud als onderwerp om daarmee de deelnamebereidheid voor LSM zoveel als mogelijk gelijk te maken aan die van de Gezondheidsenquête.

Het CBS hanteert voor het verzenden van de brieven het volgende beleid (3 categorieën leeftijd):

- voor kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar wordt de vragenlijst door de ouders/verzorgers ingevuld;
- voor kinderen in de leeftijd van 12 tot en met 15 jaar wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd of het kind de vragenlijst zelf mag invullen. Indien dit niet het geval is mag de vragenlijst door de ouders/verzorgers worden ingevuld;
- kinderen in de leeftijd van 16 jaar of ouder vullen zelf de vragenlijst in.

In de aanschrijf- en rappelbrieven wordt daar als volgt rekening mee gehouden:

- 0-15 jaar: gericht aan ouder/verzorger. Taalgebruik en aanspreekvorm gericht op volwassenen ('u').
- 16-26 jaar: taalgebruik en aanspreekvorm gericht op jongeren ('je');
- 26+ jaar: taalgebruik en aanspreekvorm gericht op volwassenen ('u').

In de aanschrijf- en rappelbrieven zijn de volgende zaken relevant:

- In de brieven wordt vermeld dat het om een gezamenlijk onderzoek van RIVM en het CBS gaat en dat het CBS de verzamelde gegevens aanvult met al bij het CBS aanwezige gegevens. In de brieven wordt een (geactualiseerde) formulering voor de 'informed consent' opgenomen, waarbij in algemene zin wordt opgenomen welke variabelen het betreft.
- In de aanschrijf- en rappelbrieven wordt ingegaan op het doel van het onderzoek en wordt aangekondigd dat mogelijk een aan-huis benadering volgt als geen reactie wordt ontvangen van de respondent via internet. Het doel van het onderzoek wordt dusdanig geformuleerd,

dat het betrekking heeft op zowel de module Roken, Alcohol en Druggebruik als de module Bewegen, Ongevallen en Sport.

- In de aanschrijf- en rappelbrieven wordt de link naar de vragenlijst inclusief inloggegevens (gebruikersnaam en wachtwoord) opgenomen. De algemene URL die op de brieven komt te staan en die de respondenten moeten intypen is 'antwoord.cbs.nl'. Wanneer gebruikersnaam en wachtwoord kloppen, vindt er een verwijzing naar de vragenlijstomgeving plaats.
- De aanschrijf- en rappelbrieven maken gebruik van CBS standaardalinea's met uitzondering van de inleidende alinea, deze is onderzoek specifiek. De brieven worden gedifferentieerd naar leeftijd en naar aanspreekvorm ('je' en 'u' variant).
- In de aanschrijf- en rappelbrieven wordt aangegeven dat deelnemers aan het onderzoek kans maken op een conditionele incentive, zijnde VVV Cadeaukaarten ter waarde van € 300,- of een Apple Watch. Dit spreekt de doelpopulatie aan en motiveert hen om mee te doen aan het onderzoek. Tevens wordt expliciet het aantal conditionele incentives genoemd, dat kan worden gewonnen (15 in 2025).
- Bij de aanschrijfbrieven wordt de LSM onderzoek specifieke folder bijgevoegd.
- In de aanschrijf- en rappelbrieven wordt een verwijzing opgenomen naar de onderzoekspagina voor LSM op de CBS-website.
- In de 2e rappelbrief wordt de afsluitdatum opgenomen van de internetvragenlijst van de betreffende maandenquête.
- De aanschrijf- en rappelbrieven worden in kleur geprint.
- Zowel de aanschrijf- als rappelbrieven worden, voor zover mogelijk, op dinsdag verstuurd met 48/72-uurs niet-tijd kritische (NTK) post.
- De brieven worden aangestuurd op basis van de variabele Leeftijd (afleiding op basis van de variabele Geboortedatum).

Extra brieven schakeleffect 0-14 jarigen

Door de mixed-mode waarneemstrategie, ontstaat er begin 2025 een zogenaamd 'schakeleffect' voor 0-14 jarigen. Deze groep ontbreekt immers in de herbenaderingsporties die doorstromen uit 2024. Er wordt een tekort aan 0-14 jarigen verwacht van 68 steekproefelementen in de capuïtzetten van zowel januari en februari 2025. Om de te verwachten tekorten in de leeftijdsgroep 0-14 jaar te compenseren, zal een aanvullende steekproef worden getrokken voor de maanden januari en februari.

Omdat deze personen niet eerder zijn aangeschreven, worden voor deze groep twee aparte aanschrijfbrieven opgesteld. Voor de aan-huis waarnemingen van januari en februari 2025 zullen de aanschrijfbrieven rechtstreeks vanuit het CBS worden verstuurd aan de steekproefpersonen. Voor de aanvullende steekproeven worden geen rappelbrieven verstuurd.

3.3 Verhuizers

Hoewel steekproeven zo kort mogelijk voor aanvang van een nieuwe waarneemperiode worden getrokken, is niet te voorkomen dat het adres in de Basisregistratie Personen (BRP) niet juist blijkt te zijn, omdat de steekproefpersoon is verhuisd. NAW-gegevens worden vlak voor de uitzet gecontroleerd door de steekproefgroep en aangepast. Indien een steekproefpersoon ondertussen een nieuw adres aan de gemeente heeft doorgegeven, wordt dit adres gebruikt. Tijdens de waarneemperiode worden geen verhuizers herbenaderd.

3.4 Dataverzameling in de Bijlmer en op de Waddeneilanden

In heel Amsterdam Zuidoost wordt aan-huis waargenomen met uitzondering van sommige adressen in de postcodes 1102, 1103 en 1104. Maandelijks wordt door de regiomanager van regio Amsterdam beoordeeld welke steekproefadressen niet aan huis worden benaderd. Het criterium dat daarbij wordt gehanteerd is de veiligheid voor de interviewers. In de praktijk komt het erop neer dat sloopflats, gedeeltelijke sloopflats en een deel van de hoogbouw niet aan huis worden benaderd. In deze gebieden wordt wel via internet en telefonisch waargenomen. Omdat op de Waddeneilanden, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog en Texel geen interviewers wonen, wordt op deze eilanden niet aan-huis geënquêteerd. Wel wordt daar via internet en telefonisch waargenomen.

4. Uitvoering veldwerk

4.1 Aanpassingen onderzoekopzet

Voor de Leefstijlmonitor 2025 hebben er geen aanpassingen plaatsgevonden aan de onderzoekopzet.

4.2 Veldwerkresultaten

Tabel 7a geeft de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de twee modes voor alle steekproefporties die in 2025 zijn gestart. Tabel 7a bevat dus ook responsen die in 2026 zijn gerealiseerd. Concreet betreft dit:

- voor de steekproefportie die gestart is in november 2025 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in januari 2026 (84 gerealiseerde responsen), en
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2025 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in februari 2026 (98 gerealiseerde responsen).

Als de 2026 waarneming (herbenadering) van de betreffende cawi steekproefporties van november en december 2025 niet wordt meegenomen in tabel 7a, zou de totaalkolom en het totaalpercentage geen betekenis hebben. Uit tabel 7a is dus het totale responspercentage af te leiden op basis van de totale cawi-uitzet in kalenderjaar 2025.

In tabel 7b wordt nogmaals ingegaan op de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de twee modes voor alle steekproefporties, maar dan voor alle steekproefporties en herbenaderingporties die in 2025 zijn uitgezet en waarvoor in 2025 responsen zijn gerealiseerd. Uit tabel 7b is dus de totale absolute respons af te leiden in kalenderjaar 2025.

Voor beide tabellen gelden de volgende definities en afbakeningen:

- Tot 'kaderfouten' worden gerekend: persoon is overleden, persoon is verhuisd naar buitenland, persoon behoort tot de institutionele bevolking, persoon is onbekend op adres, het adres betreft een woning in aanbouw (alleen bij capi), een afgebroken woning of sloopwoning (alleen bij capi), het is geen woonadres of de woning is leegstaand of (tijdelijk) onbewoond (alleen bij capi).
- Tot 'weigeringen' worden gerekend: personen die hebben aangegeven niet te willen deelnemen aan het onderzoek.
- Met 'geen contact' wordt bedoeld dat de contactpogingen zoals voorgeschreven in de benaderingsstrategie niet hebben geleid tot een contact met de steekproefpersoon.
- De 'taalbarrières' bestaan uit de personen die wegens taalproblemen niet geïnterviewd konden worden.
- De categorie 'geen gelegenheid' wordt gebruikt om aan te geven dat de te interviewen persoon niet beschikbaar is in de gegeven veldwerkperiode, bijvoorbeeld wegens vakantie of ziekte.
- De categorie 'verhuisd in Nederland' bevat personen waarvoor tijdens de contactpoging is vastgesteld dat deze op een ander adres in Nederland woonachtig zijn.
- De categorie 'overige non-respons' bevat bij de aan-huis waarneming onder andere de eindresultaten 'retour' of 'voorkeur voor andere mode'. 'Retour' betekent dat het steekproefadres volledig onbewerkt of onvolledig bewerkt is teruggestuurd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als de interviewer ziek wordt en de betreffende adressen niet meer aan een andere interviewer kunnen worden toegewezen. 'Voorkeur voor andere mode' betreft respondenten die alleen bereid waren via een andere mode dan de toegepaste waarnemingsmode deel te nemen, terwijl dit volgens de benaderingsstrategie op dat moment

niet meer mogelijk was. Het betreft dus eigenlijk een weigering voor het onderzoek in de huidige opzet.

- De categorie 'uitgedund/niet uitgezette adressen' bij de aan-huis waarneming betreft voor het overgrote deel de adressen die zijn uitgedund, en voor een klein gedeelte adressen in de Bijlmer of op de Waddeneilanden die niet zijn toegekend aan een interviewer of personen die via de helpdesk hadden aangegeven een telefonische benadering te willen, maar waarvoor geen telefoonnummer beschikbaar was.

Tabel 7a: Responsoverzicht naar mode en totale steekproef, LSM 2025

	CAWI	CAPI	Totaal	CAWI	CAPI	Totaal
	Aantal			%		
Uitzet vanuit CAWI 2025	26.220	4.168	26.356	-	-	-
w.v. extra uitzet	-	136	136	-	-	-
Kaderfouten	44	169	213	0,2	4,1	0,8
Uitzet - kaderfouten	26.176	3.999	26.143	99,8	95,9	99,2
Afgehandelde non-respons	225	2.801	3.026	0,9	67,2	11,5
w.v. weigering	166	1.045	1.211	0,6	25,1	4,6
geen contact	0	244	244	0,0	5,9	0,9
taalbarrière	3	737	740	0,0	17,7	2,8
geen gelegenheid / niet in staat	38	358	396	0,1	8,6	1,5
verhuisd in Nederland	10	267	277	0,0	6,4	1,1
overige non-respons	8	150	158	0,0	3,6	0,6
Respons	9.608	1.198	10.806	36,6	28,7	41,0
Volledige response	9.608	1.180	10.788	36,6	28,3	40,9
Onvolledig/afgebroken respons	0	18	18	0,0	0,4	0,1
Nog in behandeling	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Door naar volgende mode	16.343	-	-	62,3	-	-
w.v. uitgedund / niet uitgezet	12.311	-	-	75,3	-	-
naar CAPI	4.032	-	-	100,0	-	-

Uit tabel 7a is af te leiden dat over alle steekproefporties die in 2025 zijn gestart, gemiddeld genomen 40,9% (volledige) respons is gerealiseerd (lichtblauw gearceerd). Daarmee is ruimschoots aan de responsverwachting (38,8%) voldaan.

Bij de internetwaarneming is 36,6% respons gerealiseerd (lichtgroen gearceerd). Dit is 1,7 procentpunten boven de responsverwachting (34,9%). Ook de aan-huis herbenadering presteert met 4,1 procentpunten behoorlijk boven de responsverwachting (gerealiseerd 28,3% versus target 24,2%).

In de afgehandelde non-respons bij de aan-huis waarneming, valt naast het percentage weigeringen (25,1%, donkerbruin gearceerd) vooral het percentage 'taalbarrière' op. Dit percentage is met 17,7% (lichtbruin gearceerd) erg hoog. Bijna 740 potentiële aan-huis interviews konden in 2025 niet worden afgenomen vanwege taalproblemen.

De categorie 'overige non-respons' bij capi bevat de eindresultaten '(gedeeltelijk) onbewerkte retour' en 'voorkeur voor andere mode', 3,6% (lichtgrijs gearceerd). 'Retour' betekent dat het steekproefadres volledig onbewerkt of onvolledig bewerkt is teruggestuurd.

In tabel 7b worden de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de twee modes weergegeven voor alle steekproefporties en herbenaderingsporties die in 2025 zijn uitgezet en waarvoor in 2025 responsen zijn gerealiseerd.

Tabel 7b: Responsoverzicht naar mode en totale steekproef, LSM 2025

	CAWI	CAPI	Totaal	CAWI	CAPI	Totaal
	<i>Aantal</i>			<i>%</i>		
Uitzet vanuit CAWI 2025	26.220	4.168	26.220	-	-	-
+ extra uitzet (inschakeleffect 2025)	-	136	136	-	-	-
+ uitzet in 2025 vanuit CAWI 2024	-	694	694	-	-	-
- uitzet in 2026 vanuit CAWI 2025	-	694	694	-	-	-
Totale uitzet in 2025	26.220	4.304	26.356	-	-	-
Kaderfouten	44	177	221	0,2	4,1	0,8
Uitzet - kaderfouten	26.176	4.127	26.135	99,8	95,9	99,2
Afgehandelde non-respons	225	2.761	2.986	0,9	64,1	11,3
w.v. weigering	166	1.032	1.198	0,6	24,0	4,5
geen contact	0	239	239	0,0	5,6	0,9
taalbarrière	3	772	775	0,0	17,9	2,9
geen gelegenheid / niet in staat	38	355	393	0,1	8,2	1,5
verhuisd in Nederland	10	245	255	0,0	5,7	1,0
overige non-respons	8	118	126	0,0	2,7	0,5
Respons	9.608	1.230	10.838	36,6	28,6	41,1
Volledige response	9.608	1.211	10.819	36,6	28,1	41,0
Onvolledig/afgebroken respons	0	19	19	0,0	0,4	0,1
Nog in behandeling	0	0	0	0	0	0
Door naar volgende mode	16.343	-	-	62,3	-	-
w.v. Uitgedund / niet uitgezet	12.175	-	-	74,5	-	-
naar CAPI	4.168	-	-	25,5	-	-

Om tot de daadwerkelijke uitzet in kalenderjaar 2025 te komen, waarvoor ook in 2025 respons is gerealiseerd, is de uitzet vanuit de cawi porties van 2025 geteld:

- plus de capi herbenaderingsporties vanuit cawi november en december 2024 die in 2025 zijn uitgevoerd;
- minus de capi herbenaderingsporties vanuit cawi november en december 2025 die in 2026 zijn uitgevoerd.

Uit tabel 7b kan worden afgeleid dat in kalenderjaar 2025, 10.819 (volledige) responsen zijn gerealiseerd (lichtgroen gearceerd). Hiermee wordt ruim voldaan aan de responswens van 10.000 responsen uit randvoorwaarde 7 van paragraaf 1.1.

Uit tabel 7b kan ook worden afgeleid wat het responspercentage is voor de aan-huis waarneming, dat betrekking heeft op alleen de herbenaderingsporties die zijn uitgevoerd in 2025. De aan-huis herbenadering presteert met 3,8 procentpunten nog steeds boven de responsverwachting (gerealiseerd 28,1% versus target 24,3%).

Respons naar mode en steekproefportie

Tabel 8 geeft de responsaantallen en -percentages naar mode en steekproefportie voor alle steekproefporties die in 2024 zijn gestart, waarvan herbenaderingsporties doorstromen naar 2025 en van alle steekproefporties die in 2025 zijn gestart, waarvan een deel van de herbenaderingsporties doorstroomt naar 2026. Tabel 8 bevat dus ook responsen die in 2024 en 2026 zijn gerealiseerd, dit zijn respectievelijk de groen en blauw gearceerde cellen.

Concreet betreft dit:

- voor de steekproefportie die gestart is in november 2024 met de internetwaarneming, de internetwaarneming in november 2024 (813 gerealiseerde responsen);
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2024 met de internetwaarneming, de internetwaarneming in december 2024 (809 responsen gerealiseerd);
- voor de steekproefportie die gestart is in november 2025 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in januari 2026 (84 gerealiseerde responsen);
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2025 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in februari 2026 (98 responsen gerealiseerd).

Voor de steekproefporties van januari tot en met juni werd bij de internetwaarneming gemiddeld 37,8% respons gerealiseerd. Voor de steekproefporties van juli tot en met december was dit gemiddeld 35,5%, een daling met 2,3 procentpunten. Voor de internetwaarneming geldt dus dat de gerealiseerde respons in de tweede helft van 2025 slechter was dan in de eerste helft van het jaar. De cawi-target (34,9%) is in vrijwel alle maanden behaald, behalve in december.

Ook bij de aan-huis waarneming is de gemiddeld gerealiseerde respons voor de steekproefporties van juli tot en met december 4,1 procentpunten lager dan voor de steekproefporties van januari tot en met juni (jan-jun 31,1% versus jul-dec 27,0%), maar in beide jaarhelften ruim boven de verwachte target van 24,2%.

Tabel 8: Responsaantallen en -percentages naar mode en steekproefportie, LSM 2025

		Steekproefportie														
Mode		Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
CAWI	Uitzet	2.248	2.248	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185	30.716
	Respons															
	-aantal	813	809	858	791	840	818	811	836	772	792	782	775	774	759	11.230
	-%	36,2	36,0	39,3	36,2	38,4	37,4	37,1	38,3	35,3	36,2	35,8	35,5	35,4	34,7	36,6
CAPI	Uitzet	347	347	347	347	347	347	347	347	350	349	347	346	347	347	4.862
	Respons															
	-aantal	116	97	141	101	103	90	93	89	98	99	89	95	84	98	1.393
	-%	33,4	28,0	40,6	29,1	29,7	25,9	26,8	25,6	28,0	28,4	25,6	27,5	24,2	28,2	28,7
Totaal	Respons															
	-aantal	929	906	999	892	943	908	904	925	870	891	871	870	858	857	12.623
	-%	40,1	39,1	45,7	40,8	43,2	41,6	41,4	42,3	39,8	40,8	39,9	39,8	39,3	39,2	40,9
	Target	33,9	32,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	41,2	38,8	

Respons naar mode en kwartaal

Tabel 9a geeft het gerealiseerde aantal responsen naar mode en kwartaal. Het betreft responsen die daadwerkelijk in kalenderjaar 2025 zijn gerealiseerd.

Tabel 9a: Responsaantallen naar mode en kwartaal, LSM 2025

Mode	Kwartaal				Totaal
	1	2	3	4	
CAWI	2.489	2.465	2.346	2.308	9.608
CAPI	354	294	280	283	1.211
Totaal	2.843	2.759	2.626	2.591	10.819

Uit tabel 9a kan worden geconcludeerd, dat de totaal gerealiseerde respons het hele het jaar boven verwachting was (meer dan 2.500 volledige responsen per kwartaal). Met uitzondering van de eerste twee kwartalen, waarin de totale respons iets hoger was, is de respons gedurende de rest van het jaar nagenoeg gelijk. Dit geldt zowel voor de afzonderlijke modes als voor het totaal van de gerealiseerde respons.

Aan de wens om de totale respons zo goed mogelijk over het jaar te spreiden en per kwartaal ongeveer gelijk te houden, is naar verwachting voldaan.

Tabel 9b geeft de modeverhoudingen in procenten weer per kwartaal en totaal. Uit de tabel blijkt, dat de modeverhoudingen per kwartaal elkaar niet veel ontlopen. De verschillen die er zijn, zijn waarschijnlijk veroorzaakt door de normale seizoenvariatie in de respons.

Bij zowel de internet- als de aan-huis waarneming is het verschil maximaal 1,8 procentpunten. Van alle in 2025 gerealiseerde respons is 88,8% gerealiseerd via de internetwaarneming en 11,2% via de aan-huis waarneming.

Tabel 9b: Modeverhoudingen in procenten naar kwartaal, LSM 2025

Mode	Kwartaal				Totaal
	1	2	3	4	
CAWI	87,5	89,3	89,3	89,1	88,8
CAPI	12,5	10,7	10,7	10,9	11,2
Totaal	100	100	100	100	100

Respons naar mode en leeftijdscategorie

Tabellen 10a en 10b geven de responsresultaten in aantallen en percentages naar mode en leeftijdscategorie. In tegenstelling tot tabel 7a en 8, is in tabellen 10a en 10b gekozen om de resultaten te beperken tot de waarneming in 2025. Er zijn dus geen resultaten uit 2024 en 2026 meegenomen. Het betreft dus ook hier alleen responsen die daadwerkelijk in kalenderjaar 2025 zijn gerealiseerd. Op basis van tabellen 10a en 10b kan worden bepaald hoe de in 2025 gerealiseerde responsen, te weten 10.819 responsen, zijn verdeeld naar leeftijd en mode.

Uit tabel 10a blijkt dat het daadwerkelijk totaal uitgezette aantal steekproefelementen bij de aan-huis waarneming lager is dan het aantal steekproefelementen dat voor de aan-huis waarneming beschikbaar was (het potentieel uit te zetten aantal, de categorie 'nog geen eindresultaat' bij internet). Dit komt doordat een deel van de steekproefelementen bij de aan-huis waarneming is uitgedund.

Uit tabel 10b blijkt dat de responsbereidheid via internet het laagst is in de leeftijdscategorie 0-11 jaar met 34,5% respons. Het verschil is echter maximaal 4,8 procentpunten tussen de leeftijdscategorieën 0-11 jaar en 12-17 jaar.

De aan-huis herbenadering is het minst succesvol in de leeftijdscategorie 18+ met 25,2% respons. Bij de aan-huis waarneming bedraagt het verschil maximaal 20,2 procentpunten tussen de leeftijdscategorieën 0-11 jaar en 18+. Het is echter niet zo dat de groep 18+ slecht deelneemt aan het onderzoek. Uit tabel 11 blijkt namelijk dat het gerealiseerd aantal responsen in deze leeftijdscategorie (7.395) zelfs een behoorlijk stuk hoger is dan het vooraf verwachte aantal responsen in deze leeftijdscategorie (6.932).

Overall kan worden geconcludeerd dat de 18-plussers het beste responderen via de internetwaarneming en de 0-17 jarigen het beste via de aan-huis waarneming.

Tabel 10a: Responsoverzicht naar mode en leeftijdscategorieën (aantal), LSM 2025

Mode		Leeftijdscategorie (aantal)		
		0-11	12-17	18+
CAWI	Uitgezette steekproef	4.212	4.052	17.956
	Kaderfouten	1	6	37
	Non-respons	11	17	197
	Volledige respons	1.453	1.592	6.563
	Onvolledige respons	0	0	0
	Nog geen eindresultaat	2.747	2.437	11.159
CAPI	Uitgezette steekproef	483	380	3305
	Kaderfouten	12	9	156
	Non-respons	249	207	2.305
	Volledige respons	219	160	832
	Onvolledige respons	3	4	12
Totale Respons		1.672	1.752	7.395

Tabel 10b: Responsoverzicht naar mode en leeftijdscategorieën (percentage), LSM 2025

Mode		Leeftijdscategorie (%)		
		0-11	12-17	18+
CAWI	Uitgezette steekproef	100,0	100,0	100,0
	Kaderfouten	0,0	0,1	0,2
	Non-respons	0,3	0,4	1,1
	Volledige respons	34,5	39,3	36,6
	Onvolledige respons	0,0	0,0	0,0
	Nog geen eindresultaat	65,2	60,1	62,1
CAPI	Uitgezette steekproef	100,0	100,0	100,0
	Kaderfouten	2,5	2,4	4,7
	Non-respons	51,6	54,5	69,7
	Volledige respons	45,3	42,1	25,2
	Onvolledige respons	0,6	1,1	0,4

Respons naar leeftijdscategorie en aandeel populatie

Tabel 11 geeft voor de drie leeftijdscategorieën uit tabel 10a het aandeel in het totaal aantal in 2025 gerealiseerde responsen en het verwachte aandeel in het totaal aantal responsen conform de aannames in paragraaf 1.4.

Tabel 11: Aandeel in 2025 gerealiseerde responsen en populatie naar leeftijd, LSM 2025

Leeftijdscategorie	Verwachte respons		Gerealiseerde respons	
	aantal	%	aantal	%
0-11	1.611	15,9	1.672	15,5
12-17	1.611	15,9	1.752	16,2
18+	6.932	68,3	7.395	68,4
totaal	10.154	100,0	10.819	100,0

In tabel 11 is terug te zien dat de realisaties en de verwachtingen elkaar nauwelijks ontlopen. Te zien is dat voor de leeftijdscategorie 18+ het aandeel gerealiseerde respons (68,4%) 0,1 procentpunt hoger is dan het vooraf verwachte aandeel respons (68,3%) binnen deze leeftijdscategorie. Ook voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar is het aandeel gerealiseerde respons (16,2%) 0,3 procentpunt hoger dan het vooraf verwachte aandeel respons binnen deze leeftijdscategorie (15,9%). Voor de leeftijdscategorie 0-11 is het aandeel gerealiseerde respons (15,5%) juist 0,4 procentpunt lager dan het vooraf verwachte aandeel respons (15,9%) binnen deze leeftijdscategorie.

Gewogen respons naar steekproefportie

Tenslotte is na afloop van de complete waarneemstrategie voor een steekproefportie het gewogen responspercentage uitgerekend, waarbij het responspercentage wordt gecorrigeerd voor over- en ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in de steekproef ten opzichte van een proportioneel getrokken steekproef. Dit betekent dat het responspercentage mag worden gewogen naar insluitkans, omdat de steekproef niet evenredig is getrokken. Het gewicht van een steekproefpersoon is 1 gedeeld door de kans waarmee die persoon is geselecteerd in de steekproef. Op deze manier tellen personen met een grotere insluitkans minder zwaar mee dan personen met een kleinere insluitkans.

Tabel 12 geeft het resultaat voor alle steekproefporties, waarvoor in 2025 de volledige waarneemstrategie is doorlopen, aangevuld met de steekproefporties november en december 2024, waarvan de herbenaderingsporties doorliepen in 2025. In het gewogen responspercentage wordt voor LSM ook gecorrigeerd voor de toegepaste uitdunning. Er wordt in de tabel een gewogen responspercentage gegeven met en zonder correctie voor kaderfouten.

De gewogen respons in november en december 2024 is gewogen naar de leeftijdscategorieën van 2024 (dus de leeftijdscategorieën van het jaar waarin de internetwaarneming is gestart).

Tabel 12: gewogen respons naar steekproefportie, LSM 2025

	Steekproefportie													
	2024		2025											
	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
% gewogen respons (zonder correctie voor kaderfouten)	55,8	55,2	63,7	55,6	57,8	55,3	54,5	55,3	54,7	55,5	53,6	55,0	54,8	55,4
gewogen respons (met correctie voor kaderfouten)	58,0	57,4	67,0	57,9	60,5	57,7	56,5	57,4	57,7	58,2	55,7	58,2	58,8	58,6

5. Bijlage I – Benaderingsstrategie

5.1 Benaderingsstrategie internetwaarneming

Respondenten ontvangen een aanschrijfbrief met het verzoek om de vragenlijst via internet in te vullen. In de brief zijn een gebruikersnaam en wachtwoord opgenomen. Daarnaast wordt in de brief ingegaan op het doel van het onderzoek en wordt aangekondigd dat mogelijk een aan-huis benadering volgt als geen reactie wordt ontvangen van de respondent via internet. In de aanschrijfbrief wordt aangegeven dat respondenten kans maken op het winnen van een VVV Cadeaubon ter waarde van € 300,- of een Apple Watch, indien de vragenlijst volledig is ingevuld. De aanschrijfbrieven worden zo mogelijk op dinsdag verstuurd met 48/72-uurs niet-tijd kritische post. Twee weken na de verzending van de aanschrijfbrief wordt een rappelbrief verstuurd naar degenen die op dat moment nog niet hebben gerespondeerd. Weer twee weken later gebeurt hetzelfde. Beide brieven worden zo mogelijk op dinsdag verstuurd met 48/72-uurs niet-tijd kritische post. De verzenddata van de brieven zijn zodanig gekozen, dat deze vlak voor het weekend op de mat vallen. Door feestdagen moet hier soms noodgedwongen van worden afgeweken.

5.2 Benaderingsstrategie aan-huis waarneming

De benaderingsstrategie die uitgevoerd wordt voor de aan-huis waarneming is analoog aan andere mixed-mode onderzoeken die eerder zijn uitgevoerd. In grote lijnen: er wordt geen aanschrijfbrief verstuurd voorafgaand aan deze benadering. In een maandportie worden alle steekproefadressen in de eerste helft van de betreffende maand ten minste één keer bezocht. Na zes vergeefse bezoeken wordt een adres niet meer benaderd, tenzij bij het zesde bezoek een harde afspraak is gemaakt voor een interview.